

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

társadalmi és közgazdasági hetilap

A „Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” hivatalos közlönye.

== Megjelenik minden vasárnap. ==

ELOFIZETESI AR:

Egész évre 3 fnt, félévre 1 fnt 50 kr., egyes szám 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklamációk Ujházi Miksa könyvnyomdája küldendő.

Felelős szerkesztő: **Dr. KHÁL ELEK.**
Társ-szerkesztő: **WILFINGER KÁROLY.**
Kiadó: A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.

Kéziratok, levelek a egyéb szerkesztésig közlemények a lap szerkesztőségébe küldendő.
Hirdetési díj: 4 hasabos petitsor egyszeri hirdetésnél 10 kr., többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.
Nyitlter petitsora 25 kr.

A „Muraszombat és Vidéke” ajándéka előfizetői számára.

A kisebb vidéki lapok közül egyetlenegy sincs amely megelőző lapunkat az előfizetőink részére nagy áldozatok árán kieszközölt **kellemes meglepetésben.** Megszerestük részükre az »Otthon»-t a »Magyar Szalon» külön kiadását, e pompás folyóiratot, mely gazdag szépirodalmi tartalmával és remek képeivel bában nevezhető az elsőnek hasonló magyar vállalatok közt. E vállalat czélja pótolni a százezer számban hazánkba önzőül külföldre és különösen német képes folyóiratokat.

A „Muraszombat és Vidéke” előfizetői az »Otthon» cz. képes havi folyóiratot 1898. október havától kezdve, ha ebbeli kívánságukat a kiadóhivatal tudomására hozzák, **teljesen ingyen kapják meg és nekünk csupán egy korona kezelési költséget, vagyis saját költségeinket tartoznak megtéríteni.**

Előfizetőink tehát évente tizenkét, pompás képekkel díszített vasos kötetet, melyeknek megszerzési ára egyenként 10 frotot tesz ki, a negyedévi 1 korona kezelési költség fejében, vagyis oly csekélységgel lesznek, hogy az a nyújtott kedvezmény értékével szemben számba sem jöhet.

Reméljük, hogy lapunk ez áldozatkészsége az olvasó-közönségnél visszhangra talál és azt a közönség, melynek érdekét mindig szívünkön viseljük az eddigénél nagyobb mértékben lesz kegyes pártfogólni.

Jelentkezések a kedvezmény igénybevételére f. évi október hó 10-ig történhetnek, akár a kiadó

hivatalban, akár a szerkesztőségben, az 1 korona kezelési-költség lefizetése mellett. Az »Otthon»-t a jelentkezőknek bármintesen fogjuk megküldeni.

A szerkesztőség.

Temetés után.

Nehéz, nehéz napokat élt át a nemzet és király. Mindkettő szomorúan, méltóság-teljesen viselte el szívének nagy keserűségét, lelke kínos fájdalomát. Erzsébet királyné idegen országban adta ki nemes lelkét, földi maradványai idegen országban fognak maradozni. De temetése magyar temetés volt. A magyar gyász impozáns módon nyilatkozott meg Bécs városában. A magyar urak komor, feketé díszöltözetben tömött soraikkal, nagy számukkal s arcuk megváltozott fájdalomával az ország igazi gyászát a magyar nemzethez annak törhetetlen királyi hűségéhez és elhunyt nagy királynéja iránti benső szeretetéhez méltó módon juttatták kifejezésre.

És most az annyira siratott, annyira gyászolt Erzsébet királyné teteme felett bezárult a kapuczinusok klostromának rideg sirtöltje. Ott nyugszik örökre a magyarral együtt érző bájos királyi leány a Habsburg házból való magyar királyok és osztrák főherczegek hamvai mellett.

A földgolyó pedig, mintha semmisen

történt volna, egykedvűen folytatja útját a nap körül a világűrben.

A természet és a nagy mindenség nem ismerik el a társadalmi élet formáit, melyet a gyarló ember magának berendezett, nem ismerik el maguk felett valónak azt a törvényt, mely erkölcsi világrend neve alatt az emberiség felett uralkodik.

A halál hatalma erősebb, mint a királyoké és milliókból álló nemzet szívének dobbanása nem állíthatja meg a kérélyhetetlen végzetet. Emberek, hitvány földi lények vagyunk és a semmiségbe vessz minden, amit kezünk munkája, elménk tudománya létrehozott. Mennél jobban megismerjük az ész világánál a világegyetem titkait, mennél jobban véljük lenyűgözni és hatalmukba keríteni a természet rejtelmes erőit, annál jobban érezzük az emberi élet semmiségét és a mulandóságnak reánk nehezeden rettenetes átkát. És az ilyen váratlan esemény, mely az emberiség színét-javát, a legjobb, legszelvidebb és legártatlanabb királyasszonyt elragadja, még megdöbbenőbbé, még kínosabbá teszi a vég setét gondolatát.

Elmulik minden. Ez a társadalom, ez az egész emberiség, a föld minden nemzete, a mostani és a jövő idők minden alkotása, Hellász, Róma, az új kor és a kö-

A „Muraszombat és Vidéke” tércsajaja.

Az ezredes ur arcképe.

Irta: K. Mesáros Daniel.

(Vége.)

III.

— Mond meg neki, hogy itt van Sternicz Adolf cs. és kir. ezredes ur s látni akarja, igen, akarja.

Kis idő múlva ott volt a festő. Az ezredes urat bevezette a műterembe, ahol a falon egy csomó portait függött. A méltóságos ur lejjebb szelidült. Szekuláns lett. Azt gondolta, ha dicéiri a képeket, mint egyszer az uniformis ruhát, olesőb-ban jut az övéhez.

— Remek dolgok, majszter, remek festmények. Ugy-e majszter ur? Jól mondom?

A festő először nagyot nézett az öreg katonára.

— Nem majszter az ezredes uram, hanem mester volna, ha volna.

— No az mindegy, egy kis germanizmus az egész. Én is ilyen nagy képet akarok mint ez. Rámutatott egy másfélméteres portaitra.

A festő szeme megvillant s most már nem bánta, ha majszternek is szólította a katoná

— Ugyan kedves majszter, akarom mondani mester ur, mit fizet ez az ur ezért a képért?

Igy akarta az árát megtudni.

— Azt ugyan nem szokás megmondani, de hát az ezredes ur előtt nem titkolom. Ezeröttszáz forintot.

Az ezredes ur halványodni kezdett, leült egy székre s észbe jutott a tíz forintos kalap, az ő tájképei, majd akadozva mondta a festő után:

— E-ee-zer-öt-száz forint, kissé hallgatott s aztán a régi vezénylő hangján ordította:

— Hisz alig több a nyugdíjaim.

A festő aztán, hamarosan egyedül maradvá, azon gondolkodott, hogy ha nyugdíjaznak valakit annak az esze is nyugt'omba megy-e?

IV.

Sternicz Adolf ezredes ur teljesen megadta magát a veterán sorsnak. Lemondott a portait-ról, le a házi kormányzásról, egész nap egyedül maradt a szobájában s pöfögött szörnyű mód a jelen miatt. Tinike azonban megszerezte a kalapot a mamája révén s azt a bizonyos fiatal embert is, a kinek a kedvéért vett egyszer egy tíz forintos kalapot.

Az ezredes ur nem igen törődött lánya sorsával, ugyszólván nem is volt rá kíváncsi. Pedig van már Tinikének egy négy éves kis Margitkája is, a ki olyan enniváló kis csacska teremtés, hogy a szavától bármilyen nyugalmazott katoná szív is felvidul.

Az ezredes nagypapa azonban nem mozdult meg a gyerek szavára, tovább pöfögött.

Afféle születésnap forma volt az, a melyen Sternicz Adolf ezredes urnak ismét elhunyt egy éve s nagyon barázdálta homlokát az idő. Nem is tudott ő erről semmit, nem törődött vele. Megszokott komorsággal ült a szobájában, midőn megnyílik az ajtó s a négyéves kis Margitka nagy pakkal a hóna alatt belépett eléje.

— Iszen éltesse a nadpapat szotáid, ezt meg a mama túlde.

A kis leány a pakkot odaajította az öreg ur térdeire, s a terítő alól egyszerre kibukkant egy festmény, a mi Sternicz Adolf nyng. cs. és kir. ezredes urat ábrázolta rendelkezéivel, lüen, mint egykor ő álmodta.

Az ezredes ur, göröcsően tartotta kezében a kép rámaját, hosszan nézte-nézte a képet, aztán letette az asztalra, a kis Margitkát pedig karjára kapta s hosszan, nagyon hosszan — csókolta.

A mai számunkhoz fél iv melléklet van csatolva.

vetkező évezredek ragyogó műveltsége, minden csak egy pillanat az öröklétben és meg fog örökre semmisülni. Kihal a nap fénye és melege is, setétség borul majd a földre, megszűnik rajta minden élet.

De ezalatt új világok keletkeznek a végtelenség mélyében s új élet támadt azokon. Ujra eszény lények keletkeznek és ismétlődni fog más csillagon az emberiség története, ez a nagy dráma, melynek legtöbb laja vérről beszennyezett.

Ebből áll az örökkévalóság, melynek fonálát nem adatott meg követnie a véges emberi elmének. Még azonban a jelenleg élő emberiség történetének számai szöoöndnek, a migcsak magyar lesz a földön, a ki ismerni fogja nemzetét multját, mindaddig él majd és szent lesz a megdicsőült Erzsébet királyné emlékezte!

Minő műtrágyát igényel a talaj.

Gazdasági viszonyaink folytonosan belterjesség felé haladván, mindig többen és többen használnak műtrágyákat a talaj termelő erejének fokozására. Terjed a műtrágyák használata annyiál inkább, mert mindig többen és többen tapasztalják annak kedvező hatását s így tudják, hogy a műtrágyákért kiadott összeg igen jól jövedelmező befektetés. Annak dacára a műtrágyák használata körül sokan nem járnak el helyesen, mert használják azt úgy — olyan minőség és mennyiségben, a miként azt másoknál használni látták; anélkül tehát, hogy előzőleg meggyőződtek volna, hogy a rendelkezésükre álló talaj minő műtrágyákat és milyen mennyiségben szükséget és hálál meg legjobban anélkül tehát, hogy előzőleg kísérleteket végeztek volna.

Rationálisan tehát csak akkor fogunk eljárni, ha a műtrágyák használata előtt kicsinyben kísérleteket végzünk, a mely kísérleteknél felhasználjuk mindazon műtrágya-féléket, a melyekről azt hisszük, hogy talajunk által szükségeltetnek. Kísérleti területet például 7 parcellára osztjuk, melyek azonban legalább $\frac{1}{2}$ hold területűek legyenek s a következőleg járunk el:

1-ső parcellát megrágyázzuk foszforsavas trágával, 2-ik parcellát megrágyázzuk foszforsav és káli trágával, 3-ik parcellát megrágyázzuk foszforsav és légeny trágával, 4-ik parcellát megrágyázzuk foszforsav- káli és légeny trágával, 5-ik parcellát megrágyázzuk káli trágával, 6-ik parcellát megrágyázzuk káli és légeny trágával, 7-ik parcella trágátlan.

A légeny trágát egymagában csak gyenge vetések felségelyezésére, vagy répafélék fölültrágázására szoktak használni, miért is részére külön parcellát nem hasitunk. A jelzett 6 parcella már most meg fogja mutatni, hogy talajunk, melyik műtrágyát hálálja meg legjobban, s már most csak az vár eldöntése, hogy melyikből milyen mennyiség lesz a legmegfelelőbb, amit természetesen csak úgy dönthetünk el, ha éveken keresztül különböző mennyiségű trágával folytatjuk a kísérletet, vagy ha 7—7 parcellán párhuzamos kísérleteket folytatunk.

Adatok a tengeri műveléshez.

Magyarország aldujai s különösen Királyhágon tül részének egyik legfontosabb növénye a tengeri, a melynek művelése, termelése körül azonban sokhelyt nem úgy járnak el, hogy az a lehető legnagyobb termést adhassa. Már magában véve az is igen nagy hiba, hogy vizek mentén u. n. berkekben évtizedeken keresztül folyton csak tengetik te-melnek egyáltalán szarzával ezáltal a talajt, termőképességének rovására.

Nem czélem ez alkalommal a tengeri termelése körül elkövetett hibákat leírni, e helyett közlöm egyik gazdatársam tapasztalatait, kísérletét, a mely adatok eléggé megvilágítják, hogy mily nagy fontosságú dolog a talajnak kellő erőben való tartása, kellő megrágyázása. Az illető birt-

kos egy 42 magyar (1200 négyeszőgöl) hold nagyságu táblából 3.44 hold tengeri vetést műtrágyával látott el. A műtrágyával beszórt talaj silányabb mint a tábla többi talaja, s a kat. becslés szerint a VI. kat. osztályba tartozik. A tengeri előveteménye ösi buza volt, mely alá holdankint 100 kg. csonliszt-szuperfoszfát, 30 kg. kénvas ammoniák és 40 kg. fahamu hintették el. A buza tarlója aratás után 16 nappal alászántott s ugyanazon év november hó 22-én 26 cmnyire Sack-elővelt lett mélyen megszántva. Tengeri vetése előtt ismét 16 cmnyire lett megszántva, erősen megfogósolva, vetés után pedig lehengerelve. A vetés 59 cm. sortávokra történt s a tengeri a sorokban 35 cmnyi távolságban ritkították meg. Majd két-szer kézi kapával kapálás alkalmával pedig felett töltögette. A tengeri kikelésétől vagyis április 26-ától kezdve leszedésig egész október 22-ig 42 érős nap alatt 321.4 m/m. csapadékban részesült. A trágázott és trágázatlan közötti különbség egész a leszedésig jól észrevehető volt, ugy a tengeri száman mint a csöveken. Az aratás a következő eredményt adta:

1 hold trágázatlan adott 1758 kg. csöves tengerit, 1327 kg. magot, 1 hold trágázott adott 2236 kg. csöveses tengerit, 1721 kg. magot, 100 kg. csöves tengeri a trágázatlanról adott 106.51 75.5 kg. magot. 100 kg. csöves tengeri a trágázottról adott 107.01 77 kg. magot. A trágázott tengeri hektoliter sulya 70.5 kg., a trágázotté 72 kg. E szerint tehát egy hold trágázott tengeri pénzbeli haszna a következő: 3.94 q szemestengeri többlet a 4 frt 80 kr. 18 frt 91 kr. 100 kg. csonliszt-szuperfoszfát a 6 2.60 frt. 30 kg. kénvas ammoniák a 6.17 frt. 2.35 frt. összesen 8 frt 55 kr. 18 frt 91 kr.

A 8 frt 55 kr. többlet kiadással szemben tehát 18 frt 91 krral volt többlet bevétel holdanként nem is számítva a 1.5 kg.-mal nagyobb hektoliter sulyt s a száz ter. néző többletet. Megjegyezzem még, hogy ásványi szuperfoszfátal ély olyan eredményt értett volna el de-olcsóbban, mert a csonliszt-szuperfoszfát mindig drágább az ásványi szuperfoszfátnál.

Ezek az adatok mindenesetre elég tanulságosak arra, hogy gondolkodóba essünk a dolog felett.

Hirek.

— **Gyász istentisztelet.** A muraszombati róm. kath. templomban f. hó 23-án 9 órákor tartották meg Ó felsége Erzsébet királynénéért a gyász isteni tiszteletet. Az isteni tiszteleten a hatóságok és egyesületeken kívül szép számu intelligencia vett részt. A tanuló-ifjúság pedig tanítóik vezetésével alatt jelent meg az isteni tiszteleten. Az isteni tiszteletet f. Gáspár. Ferenc plébános végezte, mely alkalommal a helybeli dalárda Császár János karmester vezetésével szívröhött gyász éneket énekel.

— **Skrilecz Mihály** orosnovendék, városunk szülőtte az utolsó szigorlatát is az előbbiekhöz híven kitüntetéssel tette le, mihez őszinte szívből gratulálunk!

— **Gyászisteni tisztelet.** A muraszombati izr. hitközség templomban Ó felsége Erzsébet királynékné üdvéért a hivatalos gyász isteni tisztelet f. hó 28-án szerdán délelőtt $\frac{1}{2}$ 10 órákor lesz megtartva, mire a hatóságok s egyesületek tisztelettel meghívottnak.

— **Figyelmeztetés.** A muraszombati gazd. főkegyelet választmányá tudatja t. tagjaival, hogy műtrágyát még mindig tart raktáron Meixner Mátyás úrnál. Egyuttal tudatja az egyesület, hogy a vevők zsákok hozzanak, mert a jelenlegi zsákok már teljesen elromlottak.

— **Másodvirágzás.** Vidorlakon a vadgesztenyefa gyümölcse még fent van s föltöte, ugy mellette ujra virág fakadt. Sok almfa is újból virágzik.

— **Gyászünnepele.** A muraszombati róm. kath. népiskolában f. hó 23-án tartották meg Erzsébet királynékné Ó felsége emlékére a gyászünnepelel.

— **Meghívas.** A „Vasmegelel általános ta. nitő-egyesület muraszombati járásköre“ ez ővi évi sorrendben XLV-ik rendes gyűlését 1898 évi szept. hó 28-án délelőtt 9 órákor Muraszombatban az állami népiskolában fogja megtartani, melyre a kör t. tagjait és népnövelés barátait e-mel tisztelettel meghívjuk. Tárgeorozat: 1. Elnöki jelentés. 2. Gyakorlati előadás az óvodában. Takácsné-Kammermayer Irma muraszombati óvodó által. 3. A mult tavaszi körgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 4. Az állandó bíráló-bizottság jelentése. 5. Könyvtárkné jelentése. 6. Tagsági díj beszéde. 7. A jövő körgyűlés idejének, helyének és tételeinek kitűzése. 8. Indítványok. Csendlakon, 1898. szeptember 16. Völgyi Ferenc, a kör elnöke, Kolossa Ferenc, a kör jegyzője.

— **Időszéri rendelet.** Wallacss Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter szigorú rendeletet bocsátott ki a tanfelügyelőkhöz, melyben utasítja őket, hogy az elemi iskolai tanulókat beiratását szorgosan megköveteljék, a mulasztó szülőket megbírságotlják s a bírságot kőrelhetetlenül be is hajtásák. Kívánatos volna, hogy e rendelet ne csupán a papírosan maradjon, hanem az illető hatóságok fogyanatosítsák is, mert bizony még nagyon sok a kívánati való e téren.

— **Egy község pusztulása.** Mihályháza veszprémmegyei községét tegnapelőtt a tüvész porráégette, estefelé gyulad ki a faluban egy ház — okát nem tudják a tüznek — és a nagy szélvészen 5 ház kivételével az egész község elpusztult. A kath. és ev. templomok harangajakkal együtt, sőt a közeli temető fakerezstjei is porráégték. A nagy veszedelemnek 4 gyermek is áldott esett. Ugyszólván az egész község mindenes-től elpusztult. A nyomor leírhatatlan.

— **Lehel kúrtje.** A napokban megszólalt ujra az ezerosztendő óta hallgató Lehel kúrtje Káldy, az operaház igazgatója, megígérte, hogy hoz egy embert, aki majd megfújja a Lehel kúrtjét Káldy az idén beváltotta szavát, lejtött a kir. opera ház egyik kúrtjésével, aki Bathó főjegyző engedel-mével csakugyan bele is fujt a kúrtbe s abból hatalmas hangokat csalt ki. Az erős tődejük művész azt tanácsolta, hogy tisztíttassák ki a híres erekyélt és akkor az ő meggyőződése szerint csodaszorú erős hangokat lehet majd belőle kiadni. Hir szerint a kúrttel nem sokára ismét próbát fog-nak tenni.

— **Veszélyes hid** van itt helyben a Főutczában a Pleszára vezetó gyalogárdánál. Korhadt, lyukas deszkáin akár gyerek, akár ember lábát is törheti. Nem volna-e jó oda kőhidat csináltatni mihamarabb?

— **Budapesti ősi gyümölcs- és általános kertészeti kilátás elhalasztása.** Szomorússág tölti el a magyar nemzetet — hódolatteljes szeretett Királynékné gyászos olhunya miatt; a mindyájunkat betöltő mely gyász nem engedi, hogy kilátások tartassanak. Ebtől kiindulva halasztottuk el a jövő évre a folyó év október 9—16-ikára tervezett kiállítást, de el is kellett halasztani e kiállítást, mert a nép könyvelel áztatott és a szent ravatalra helyezett koszorukba kötöttük azon virágokat, a melyek az ősi kiállítást ékesíthették volna.

— **Tolvaj órágyári munkás.** A szentgotthárdi órágyárban az elmúlt nyár folyamán több órát loptak el. A tolvajt csak a minap sikerült Dróz Lajos órágyári munkás személyében fölfedezni, ki a lopott órákat kedveséhez, Fulóp Teréz kőrmendi léányhoz hordta, ki még azokat potom áron eladta. Persze mindenki kapott a kedvező alkalmon és iparkodott magának órát szerelni, azonban megjárták ezek a verők is, mert orgazdaságeért följelentették őket. Dróz Lajost letartóztatták és átadták a szentgotthárdi kir. járásbíróiságnak.

— **Nagy tűz a majorban.** Az Ikervár mellett levő Gyula majorban f. hó 16-án este tűz támadt, melynek 24 ókor, 40 szekér, takarmány és nagyon sok gazdasági eszköz esett áldozatul. A kár 12000 frt. A tűz ugy keletkezett, hogy ökor leütötte szarzával a lámpát, ami a szalma közé esett és el fölgyújtotta. A többi

szarvasomráth csak úgy tudták megmenteni, hogy kibontatták egy egész ablakot, s ott eregették ki a benszerült állatokat. A major gróf Baththyány Lajos tulajdonát képezi és jelenleg Tuszkán Woldemár birja bérben. Minden biztosítva volt.

CSARNOK.

Az első, a második és a . . .

(Zalából.)

(Vége.)

Valamikor ő is sirt.

A szalonban idomtalan nagy ládák álltak egymás hátán, már napok óta kopogott, lármázott a háznál a kárposzt; csomagolt. Minő zaj, minő rendtelenség. Nehéz, lomha járásu béresek nagy szögös csizmákkal topogtak a parketten, cipzelték a jól begyngyölt butorokat, künn a ház előtt felrakták az ókrós szekerekre. Álmosan döcögtek a kocsik le az állomás felé.

A mama ügyelt, hogy valamit el ne törjenek, de a jobb oldal feligt nyitott ajtaján gyakran betekintett a szomszédos szobába.

— Elég volt már Böske.

Böske kisasszony sirt, bucsuzott az ő mosolygó szép otthonától, attól a kis szobától, mely részese volt eddig minden gondolatának, attól a négy süket, néma faltól, mely derűs volt, ragyogóan hófehér, míg benne állt minden s most oly komor, mogorva lett egyszerűen. Holnap már csak a „mult-jáé” lesz e hely, hvá az érthetetlen szavu, bocskoros oláhok közül szomorúan tér vissza képelete. Peregtek, hulltak a könnyei. A feltorlódu kuzsa emlékek káprázatos játékok ütkek fátyolos szemei előtt. Pihegett a keble a szorongató, nehéz fájdalom terhe alatt, dus szöke haja kuszáltan omlott szét. Most hagyta. Ajkai reszkettek, olykor felémelte fejét, valami kimondhatatlan mély szeneve és ulti hosszu sötét pilláin. Olyan volt, mint egy borus tavaszi délután.

Rákönyököl a kertrenéző ablak pusztá deszkájára és tárgyaltanul bámult ki a feltűnt virágágyak közé. A kertész a rózsafákat gyöngyölgette szépen szalma közé, nem ügyelt semmire, csak dolgozott serényen.

Tul a kerítésen egy kis pór leány ögyelgett. Nyughatatlanul figyelte a kertészt; izgatottan, szorongató félelemmel néha ajkához emelte mutatóujját, mintha csak Böske kisasszonyt akarta volna titokban valamire figyelmeztetni. Mikor a kertész kevés idő múlva eltávozott, a szétvált léczkerítés egyik szakadékan besurrant a kertbe. Ügyesen, gyorsan ugrált át a virágágyakon. Ott állt az ablak alatt.

— Pszt! Nagyságos kisasszony.

Böske kisasszony érzékenlenül bámult a kis leányra. Nem szólt csak nézte, de a gondolatai valahol másutt jártak.

— A nagyságos Géza urfi küldte ezt.

Kicsi levelet húzott ki köténye alól. Átnyujtotta s gyorsan ugyanarra a merre jött, eltűnt.

Néhány sor volt csak. Ismert közhelyek a váló szerelmek korrespondenciájából. A gyótródés, a marczangoló sötét fájdalom emlegetése, a nélkülözhetetlen „örökké” szó számtalan ismétlésével.

Es Böske kisasszony megcsókolta azt a levelet, könnyei hosszu fekete vonalban usztak végig a kis kartonlap irásán.

Es a mama ismét bedugta a fejét és ismét hallatszott az ő figyelmeztetése.

— Elég volt már Böske.

Böske kisasszony pedig most legjobban szeretett volna meghalni. Végre küssé még is megnyugodott. Rendbe szedte ismét hajfonatát. — Limlom papiros, régi számlák, szétéptett iskolás könyvek összekunorodott lapjai, levelek, meghívók, új-évi üdvözlétek, gyászjelentések, nyugták, lepteik el a padlót. Minden lépésnél megcsúszott a lába a sok papiroson. Aranysegélyes rózsaszínű laposka hevert felül. Felemelte. Dohos volt és rozsdafoltos és a belepréselt virág nedvétől. Apró, fakult gyöngybetűk, felette küssé erősebb vonások, czim félek. Nézte, a belső részén az aláírást kereste. Ránésközbe szakadt a homloka, mintha valakit keresne

a régi emlék között. Mosoly rajzolódott küssé duzzadó vastag ajkai szögletére.

— Szegény, hogy elfeledtem.

Aztán ismét megforgatta a kopott rózsaszínű aranysegélyes kis laposkát. Elolvasta mégegyszer. Ez állt rajta.

Böskéhez.

Nem mondat még soha szóval,
Nem mondat, hogy szeretek;
Nem is tudod, te kis leány.
Érted mennyt szenvedek.

Hogy is vennéd te azt észre,
Hogy szemembe könnyesepp ül,
Hogy e könny, csak téged illet
Szöke leány egyedül.

Hisz kik téged körülvesznek,
Mind szép gazdag urfiak.
Bánatommal vagyok én csak
Ő nálok mind gazdagabb.

Aztán hozzáillesztette ehhez a régi fakult levélhez a nagyságos Géza urfi imént küldött levelét. Összehajtogatta — szétépte. Többet nem sirt. Eltemette ezzel mégegyszer az első s a másodikat s s ki tudja aztán még hányat utánok. Ma már boldog asszony.

* * *

— Ne, ne sirjon ön se kisasszony, hisz multkor elismerte, hogy igazam van: olyan a szív, akár egy nagy vendég-szálló. Vannak benne napos, hetes, hónapos vendégek. Az egyiket eltemetjük, hogy egy másik szülessen. Elismerem: örök a szerelem, csak a tárgya nem. A szív mindig csak „egyet” szeret, de nem „egyet” van berendezve.

Tudok példát reá. Kegyetlen, durva voltam, sőt arcztalan is, hogy elmondtam. A király meghalt, éljen a király. A példám hazug volt, de csak részben, hisz ön jól tudja, hogy valamikor régen én irtam önnek azt a kis verset. Ön kaczagott rajta később. Törölje most is a könnyeit, hisz ön okos leány. . . .

Salgó.

Nyiltér*.)

* Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelőséget a szerk.

Selyem damaszt 75 krtól 14 frt 65 krig méterenként
Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként,
a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát-fogyasz-

tóknak póstabér és vmentesen valumint házhoz szállítva, mintákat pedig postafordultulval küldenek. Henneberg G. selyemgyári (cs. és k. udvari szállimo) Zürichben. Magyar levelezés. Svájczba kétszeres levelhelyeg ragasztando.

Vasuti menetrend

Budapest—Győr—Szombathely

	regg.	d. u.	d. u.	este
Budapest	6.50	8.50	1.45	2.20.9.55
Győr	11.37	4.41	5.50	2.36
Kis-Czell	6.15	1.52	6.02	8.49.4.32
Sárvár	7.10	2.25	6.25	9.34.5.06
Vép	7.50	2.51	—	10.07.5.31
Szombathely	8.10	3.04	6.52	10.23.5.44

Hirdetések.

VOLCKMAR BERTA

határidőig visegdsott songoratanórnő

zongora-raktára

és

kölcsönző-intézete

MARBURG, obere Herrenqasse 54, földsz.

(a cs. és kir. gymnasium mellett)

ajánl a legnagyobb választékban

uj zongorák

és

piano

(kereszt-tengelytel, díofa szinezettel, fekete és amerikai matt díofából),

szintny

harmoniumok

(európai és amerikai hangmódszer) a legelőkelőbb gyáraktól, eredeti gyári árak mellett.

Ehrbar-zongorák

Irásbeli jótállás. — Törszertüszetése. — Docroról és olád átjázott zongorákat.

Olesó zongora-bérlét.

(1-2)

Felhívás egy szerencse kísérletre

a m. kir. kormány által engedélyezett

Harmadik M. Kir. Szab. Osztály-sorsjátékhoz.

Csak 100.000 sorsjegy létezik s ezekre 50.000 nyeremény esik.

Tehát minden sorsjegynek nyernie kell.

A legszerencsésebb esetben a főnyeremény

1.000,000 korona.

A hivatalosan megállapított 1-ső osztályu betét a következő:

egy egész eredeti sorsjegy ára **6 frt** | egy negyed eredeti sorsjegy ára . **1 frt 50 kr.**
" fel " " " " **3 ,,** | " nyolczad " " " " " " . . . **75 ,,**

Ezen sorsjegyek kaphatók:

ASCHER B. és FIÁNAL,

MURASZOMBATBAN.

A „Muraszombati Mezőgazdasági Bank“ Részvénytársaság

T E R V E Z E T E.

1. Az intézet elnevezése:

„MURASZOMBATI MEZŐGAZDASÁGI BANK.“

Székhelye:

MURASZOMBAT.

2. A társaság 30 évre alakul és ezéjja: **pénzt kamatra betétül elfogadni, pénzt kamatra kölcsön adni váltókra, kezelt kötvényekre, telekkönyvezett ingatlanokra, állam- és értékpapirokra, arany és ezüst pénzekre s tárgyakra; jel-zálogilag biztosított kölcsönkötvényeket engedmény útján átvállalni, törlesztéses bankkölcsönököt tűz-, jégkár- és életbiztosítási ügyleteket közvetíteni, önsegélyző szövetkezeteket alakítani, az aratógazdák munkabér-követeléseit behajtás végett átvállalni.**

3. Az intézet alaptőkéjét

 160,000 korona

azaz: százhatvanezer koronában

alapítottuk meg olyképen, hogy **alírárs alkalmával részvényenkint tiz (10%) százalék** névérték hányad vagyis **40 korona**, szóval **negyven korona és tiz (10) korona alapítási költség**, — **husz (20%) százalék** pedig **az alakuló közgyűlés után** az időközben kinevezendő igazgatóság felhívására fizetendő be, — a további 70%-nak befizetése iránt az alapszabályok fognak intézkedni.

4. Ez alaptőke **400** azaz: **négyszáz** darab egyenkint **400 korona** azaz: **négyszáz korona** névértékű, egyelőre harmincz százalékban befizetendő, meghatározott névre szóló részvény kibocsájtásával nyer fedezetet.

5. A részvények jegyzése **Dr. Khál Elek ügyvéd és Kotsis Tamás kir. telekkönyvvezető** uraknál **Muraszombatban** és **Vratarics Iván földbirtokos** urnál **Kis-Szombatban** eszközölhető; — a jegyzés zárídejűl

1898. évi október hó tizedikét

(10) állapítottuk meg.

6. Alírott alapítók kikötik maguknak a jogot, hogy a kereskedelmi törvény 183. §-a értelmében az igazgatóságot az első három évre kinevezik és jegyzett részvényeiket teljes számban megkapják.

7. Az alakuló közgyűlést minden egyes részvényeshez intézett meghívó útján fogjuk összehívni.

8. Ugy e meghívások kibocsájtásánál, valamint az egyébként szükséges intézkedések megtételénél az általunk kinevezett végrehajtó bizottság fog nevünkben eljárni.

Kelt Muraszombatban, 1898. évi szeptember hó 11. napján.

Sádry József, s. k.
kir. járásbíró, Muraszombat.
Dr. Khál Elek, s. k.
ügyvéd, Muraszombat.
Kotsis Tamás, s. k.
kir. telekkönyvvezető, Muraszombat.
Csaplovics Ferencs, s. k.
körtjegyző, Battyánd.
Saruga Frigyes, s. k.
körtjegyző, Felső-Lendva.
Hartner Géza, s. k.
kereskedő és gőzmalomtulajdonos, Muraszombat.
Kardos József, s. k.
kereskedő, Muraszombat.
Iffy Kúhár József, s. k.
földbirtokos, Mezővár.

Török Ernő, s. k.
kir. köztjegyző, Muraszombat.
Siftár Károly, s. k.
ev. lelkész, Bodóhegy.
Vucsek Sándor, s. k.
állami tanító, Urdomb.
Keresztury Kálmán, s. k.
körtjegyző, Mártonhely.
Horváth Károly, s. k.
körtjegyző, Vízrendva.
Vratarics Iván, s. k.
földbirtokos, Kis-Szombat.
Siftár József, s. k.
földbirtokos, Halmos.
Skrabán Iván, s. k.
földbirtokos, Mártonhely.

Horváth Lajos, s. k.
földbirtokos és póstamester, Battyánd.

A beperesített jelzálogkövetelések nagysága a jelzett évben a következőleg alakult:

Szám: Magyarország Fiumével 6804, Horvát-Szlavonország 194, Magyar birodalom 6998. — Összeg forintokban: Magyarország Fiumével 5 millió 528,090, Horvát-Szlavonország 340,950, Magyar birodalom 5,869,040.

A Magyar birodalomban átlag 830 frt a jelzálogkövetelés beperesítése, a töből újra az következik, hogy a kisbirtokosok voltak az érdekeltek nagy része.

Az előtérzett ingatlanok is inkább a kisemberek tulajdonát képezték, legalább az újabb számok arra engednek következtetni, melyek a földbirtokokra vonatkoznak.

Esetek száma: Magyarország Fiumével 344, Horvát-Szlavonorszában 11, Magyar birodalom 355. Követelések forintokban: Magyarország Fiumével 420,493, Horvát-Szlavonország 17,361, Magyar birodalom 437,654. A jelzálog értéke forintokban: Magyarország Fiumével 958,422, Horvát-Szlavonország 23,749, Magyar birodalom 982,181.

Ne felejtsek el, hogy e számok mind a pénzintézetekre (honi) vonatkoznak, már pedig nagy az olyan birtokoknak száma, melyeket magánosoktól a külföldi pénzintézetektől vett kölcsönök terhelnek s ilyenek követelése is érvényesítettnek ez árverések által. Mert óriási számok mutatják a telekkönyvi megterhelhetések mérvét.

1891. és 1896. között a megterhelhetésben, az ország összes birtokterheit érve, mindenféle kötelezettség beszámításával idegen intézetek, magánosok 58 millió frt a növekvés. Ez mutatja a birtok-

os-osztály vagyoni hanyatlását. 1895-ről 1896-ra a végrehajtás utján való bekebelezés általi növekvés mintegy 8 millió. Ez a helyzet. Figadhatatlan, hogy a hitel megszavazásában mindinkább nagyobb az óvatosság, a mint az a fenti számokból eléggé kiviláglik.

Képtelenek vagyunk a gazdasági állapot hanyatlását hirdetni s helytől, hogy a honi pénzintézetek követeléseira kívül óriási teher nyomja még a magyar birtokos osztály vállát: vagy egy új pénzintézetnek kellene alakulni, a mely az állam támogatásával konvertálná a magas kamatozású jelzálogkölcsönöket, vagy pedig valamelyik meglévő pénzintézetünknek kellene azt működési körébe felvenni. Zálogleveleink keresettek, hisz azok legnagyobb része parin felül jegyeztek. Ha tehát a jelenlegi kölcsönök könnyítését iniciálná az állam, ha hajlandó volna a földek ily módoni tehermentesítését eszközölni, pénzügyi akadály lehetősége nem foroghat szóban. Igaz, hogy nagy mennyiségű záloglevelek kibocsátásáról van szó, de pénzügyi viszonyaink már oly anyira konszolidálva vannak, hogy azok átadása, illetve elhelyezése nagy gondot nem okozna. A földbirtok jó befektetés: az kevés kockázattal jár.

Agrikol állam vagyunk s így elmondhatjuk, hogy minden vagyonosodás kuforrása nagy átlagban a földbirtok. Ezzel van kapcsolatban a pénzintézetek nagytömege, összefügg azzal ugy ezek száma, mint vagyona is. 1896-ban 1929 pénzintézet működött a szorosan vett Magyarországon; számuk a földbirtok szükségletével nőtt s a más irányú haladáshoz szükséges tőkét is ez adta ki.

A birtokos osztály eladósodásával arányban nő a pénzintézetek száma s vagyona. A kettő között szoros összefüggés van. A birtokok további eladósodásra azonban országos baj. Tenni kell azért valamit, ha csak azt nem akarjuk, hogy a gazdasági válság folyamánya gyanánt a tönk jelentkezzék. Nem kíván áldozatokat a birtokos osztály, csak érdekeinek istápolását kéri, a mi mellett a segély nyújtó anyagi hasznának is kész tért engedni, mert ennek szem előtt tartása mellett is megadható az a segély, a mely létfontartásra szükséges.

Az alakulandó vagy átalakítandó intézet jelzálog leveleinek kamatozását okvetlen az államnak kellene garantálni, ugys a nagyobb összegű kölcsön (becsérték $\frac{3}{4}$ része) e záloglevelek hitonságát tehetné kockára, ha nem állana mögötte az állami garancia. Ez a garancia az államnak felérne azzal a nagy közgazdasági haszonnal, a mely az ily ügyletek lebonyolítása után jellekneznék. Magától értetődik, hogy ennek kivihetősége csakis akkor volna lehetséges, ha az állam a becslések ellenőrizhetné.

A földbirtok tehermentesítésének ideje elérkezett: ha a kérdés megoldása késik, ugy elvész még a millióknak nagy tömege, miáltal gyengül a népség, gyengül az ország, pedig a hanyatló közgazdasági állapot rekonstrukciója, ha előbb nem, hát utóbb, de leghatékótabban csak földbirtok tehermentesítése által lesz elérhető.

Milhofer Sándor. („Zala.”)

HIRDETÉSEK

felvételnek

e lapok

kiadóhivatalában.
